

Granskning av god ekonomisk hushållning per 2024-08-31

Gävle kommun

Revisionsrapport
Oktober 2024

Hanna Franck, certifierad kommunal revisor
Cecilia Axelsson, certifierad kommunal revisor

Inledning

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommunal verksamhet kännetecknas av god ekonomisk hushållning. En del i den ekonomiska förvaltningen är att fullmäktige ska besluta om verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning. Dessa mål ska sedan följas upp i såväl delårsrapport som årsredovisning. Delårsrapport och årsredovisning ska även innehålla en utredning och redovisning av följsamhet till det lagstadgade balanskravet.

Revisorerna ska enligt kommunallagen 12 kap. 2 § bedöma om resultaten i delårsrapport respektive årsredovisning är förenligt med beslutade mål inom området. Uppdraget ingår som en obligatorisk del i årets revisionsplan. Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av delårsrapport och årsredovisning. Revisionsobjekt i granskningen är kommunstyrelsen.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att ge revisorerna underlag för sin skriftliga bedömning, vilken skall biläggas delårsrapport/årsredovisning i samband med fullmäktiges behandling av respektive rapport. Följande övergripande revisionsfrågor ska besvaras:

1. Är resultat i delårsrapport respektive årsredovisning förenliga med de av fullmäktige beslutade finansiella målen för god ekonomisk hushållning?
2. Är resultat i delårsrapport respektive årsredovisning förenligt med balanskravet?

I granskning av delårsrapport riktas fokus mot om det finns förutsättningar att mål och balanskrav kommer att uppnås för perioden.

Revisionskriterier

Revisionskriterier i granskningen utgörs av kommunallagen 11:1, lag om kommunal bokföring och redovisning 11:8, 11:10, 11:12 och 13:2, rådet för kommunal redovisnings rekommendation R17 Delårsrapport respektive rekommendation R15 Förvaltningsberättelse samt Fullmäktiges beslut avseende god ekonomisk hushållning.

Inledning, forts

Avgränsning

Granskningen av delårsrapport respektive årsredovisning omfattar:

- Hur styrelsen i förvaltningsberättelsen utvärderar hur de finansiella målen för god ekonomisk hushållning respektive balanskrav har uppnåtts/förväntas uppnås,
- Om redovisat/förväntat resultat är förenligt med fullmäktiges finansiella mål för god ekonomisk hushållning för målperioden.
- Om redovisat/förväntat resultat är förenligt med kommunallagens krav på en ekonomi i balans (balanskravet).

Granskningen omfattar en översiktlig bedömning av de finansiella målen på koncernnivå utifrån redovisningen som lämnas i delårsrapport och årsredovisning. Uttalandet avseende de finansiella målen på koncernnivå omfattar inte huruvida underlaget för årsredovisningen i redovisningen på koncernnivå är rättvisande.

Granskningen som presenteras i denna rapport avser granskning av delårsrapport som upprättats per 2024-08-31 och som behandlats av kommunstyrelsen 2024-10-08.

Metod

Granskningen har skett genom analys av för granskningen relevant dokumentation. Granskningsresultatet bedöms med hjälp av signalsystem: grön (uppfyllt), gult (delvis) och röd (ej uppfyllt).

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef och redovisningschef.

Granskningsresultat: God ekonomisk hushållning

Finansiella mål år 2024

Kommunfullmäktige har fastställt kommunplan för 2024 med plan för 2025-2027 innehållande fyra övergripande finansiella mål för god ekonomisk hushållning. Till respektive mål har indikatorer knutits.

Kommunen har följande finansiella mål med tillhörande indikatorer för år 2024:

- God ekonomisk hushållning
 - Stark finansiell ställning
- Resultatet ska långsiktigt uppgå till minst 1% av skatteintäkterna
 - Resultat i procent av skatteintäkter, Skatter, generella bidrag och utjämning. Genomsnittligt resultat under senaste åtta åren.
- Kommunkoncernen har en långsiktig tillväxt i balans
 - Kommunens soliditet
 - Kommunens soliditet (inkl GFAB)
 - Kommunkoncernens soliditet
 - Kommunkoncernens skuldsättningsnivå (kr/inv) exkl Gävle Energi AB, Bomhus Energi AB, Gävle Hamn AB)
- Skattefinansierade investeringar har långsiktigt en hög självfinansieringsgrad
 - Självfinansieringsgrad, per år, kommunens egna
 - Avskrivningars andel av investeringar, kommunens egna
 - Självfinansieringsgrad, per år, totalt (Skattefinansierad verksamhet)
 - Självfinansieringsgrad, senaste åtta åren, totalt (Skattefinansierad verksamhet)

Till varje indikator finns ett måtetal som beskriver nuläge samt målvärde för budgetår 2024. Till varje mål finns även en beskrivning kopplat till bedömningen av måluppfyllelse.

Granskningsresultat: God ekonomisk hushållning

lakttagelser

I kommunens delårsrapport för år 2024 finns ett särskilt avsnitt *God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning*. I detta avsnitt lämnas en beskrivning avseende måluppfyllelse för kommunens fyra övergripande finansiella mål utifrån prognostiserat resultat. Delårsrapporten omfattar inte en sammanfattande bedömning om huruvida god ekonomisk hushållning kommer att uppnås för verksamhetsåret.

Av redovisningen framgår att kommunen bedömer att ett av de finansiella målen prognostiseras att uppfyllas. Övriga tre finansiella mål bedöms inte uppfyllas utifrån lämnad prognos. Till varje finansiellt mål återfinns en målanalys med en analys av indikatorerna där målvärden kommenteras och förändringen av prognos sedan delår 1.

Av kommunplanen 2024 framgår att Gävle kommuns definition av det finansiella målet *stark finansiell ställning* är då justerat eget kapital som andel av skatter och bidrag överstiger 50%. För år 2024 har kommunen budgeterat en finansiell ställning om 46,4 % med planen att återställa under en treårsperiod till 50 %. Av redovisningen framgår att målet bedöms ej uppfyllas för år 2024 då prognostiserat resultat (45 %) är lägre än budgeterat.

Målet *Resultatet ska långsiktigt uppgå till minst 1 procent av skatteintäkterna* bedöms uppfyllt utifrån årets prognostiserade resultat. Av analysen framgår att det långsiktiga överskottet har sjunkit och prognostiseras att sjunka även år 2024. Av analysen framgår att kommunen, för att upprätthålla en resultatnivå även kommande år över målvärdet, behöver redovisa ett överskott på årsbasis om ca 80 mnkr.

Av såväl kommunplan 2024 och som delårsrapport 2024 framgår att kommunens *soliditetsmål* bedöms uppfyllt om kommunkoncernens soliditet över tid bibehålls eller överstiger 32 %. Bedömningen vid delårsrapporten per augusti 2024 beräknas utifrån prognostiserade investerings- och resultatnivåer i koncernen för helåret och där framgår att målet ej prognostiseras att uppfyllas. Kommunens soliditet inkl. GFAB följs inte upp per delåret men prognosen som lämnas för GSAB-bolagen är att resultatet motsvarar budget. Måluppfyllelsen påverkas av det totala resultatet för kommunen vilket uppges påverka soliditeten negativt. I analysen framgår att den långsiktiga utblicken visar att kommunen inte kommer att uppnå långsiktig målnivå under perioden 2024-2027.

Granskningsresultat: God ekonomisk hushållning

lakttagelser forts.

Målet avseende självfinansierade investeringar prognostiseras att inte uppfyllas för år 2024. Av analysen framgår att det utifrån föregående års resultat och nuvarande kommunplan innebär att varken de kort eller långsiktiga nyckeltalen beräknas att uppnås 2024.

Bedömning

Styrelsen har rapporterat att endast ett av de finansiella målen prognostiseras bli uppfyllda. Grundat på vår översiktliga granskning av delårsrapporten gör vi bedömningen att tre finansiella mål inte förväntas uppfyllas, vilket innebär att resultatet inte är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget 2024.

Granskningsresultat: Balanskravet

lakttagelser

I kommunens delårsrapport år 2024 lämnas information om balanskravet i ett särskilt avsnitt *Balanskravsresultatet*. Uppställningen av avstämningen av balanskravsresultatet följer kraven enligt god redovisningssed.

Prognostiserat balanskravsresultat för helåret 2024 uppgår till -83,3 mnkr, vilket motsvarar prognostiserat årsresultat justerat för realisationsvinster (-3,1 mnkr) samt användande av medel från resultatutjämningsreserven (158,9 mnkr).

Av redovisningen går att utläsa att kommunen inte har några ackumulerade negativa balanskravsresultat vid årets ingång som ska återställas. Mot bakgrund av lämnad årsprognos av balanskravsresultatet redovisas ett negativt balanskravsresultat vid utgången av 2024 som enligt kommunallagen (11 kap 12§) ska återställas under de tre närmast följande åren.

Vi noterar att det inte lämnas några upplysningar om när och på vilket sätt en reglering av det negativa balanskravsresultatet avses att genomföras. Däremot framgår det i delårsrapporten att kommunen från årets resultat efter balanskravsjusteringar räknar bort 83,3 mnkr som en extraordinär kostnad kopplat till överenskomna medfinansieringsavtal med Trafikverket.

Bedömning

Vi konstaterar, utifrån den helårsprognos som lämnas i delårsrapporten, att styrelsen bedömer att det lagstadgade balanskravet inte kommer att uppfyllas. Vi ser ingen anledning till att göra en annan bedömning, beaktat de osäkerhetsfaktorer som en prognos innebär. Vi bedömer att det finns behov av åtgärder för att säkerställa att verksamheten kan bedrivas inom tilldelade ekonomiska ramar och en plan för hur reglering av det negativa balanskravsresultatet ska genomföras.

Samlad bedömning

1. Revisionsfråga 1

Är resultat i delårsrapport förenligt med de av fullmäktige beslutade finansiella målen för god ekonomisk hushållning?

- Finansiella mål

Nej, ej uppfyllt

2. Revisionsfråga 2

Är resultat i delårsrapport förenligt med balanskravet?

- Följsamhet till balanskravet

Nej, ej uppfyllt

2024-10-21

Hanna Franck

Projektledare

Cecilia Axelsson

Kvalitetssäkrare